

Oponentský posudek doktorské disertační práce

MUDr. Andrea Efremova (školící pracoviště: Dětská psychiatrická klinika UK 2.LF a FN Motol, Praha) :

Přínos magnetické rezonance k vyšetřovacímu procesu u poruch autistického spektra

Předkládaná doktorská disertační práce obsahuje celkem 147 stran, včetně literatury. Text obsahuje 2 obrázky a 22 tabulek. Je přehledně rozčleněn do 4 kapitol, z nichž 3 obsahují teoretickou část tématu a 4. kapitola se věnuje výzkumné části práce. Nečíslovaný seznam odkazů obsahuje celkem 337 položek. Literatura je adekvátní rozsahu práce, obsahuje jak zahraniční, tak i české práce k uvedenému tématu, včetně recentních citací z posledních let.

Téma předkládané práce, Přístup magnetické rezonance k vyšetřovacímu procesu u poruch autistického spektra, je důležité pro současnou klinickou praxi dětské a dorostové psychiatrie. Výskyt poruch autistického spektra v posledních letech narůstá a nové poznatky jsou důležité pro pochopení etiopatogeneze poruchy. Důležitá je rovněž časná diagnostika, která je podstatným faktorem pro zahájení případné terapeutické intervence. Je prokázáno, že včasné zahájení vhodné terapeutické intervence je významným prediktorem pro možnost zmírnění autistických projevů, případně úzdravu.

Teoretická část je členěna logicky, je zaměřena na současné poznatky o poruchách autistického spektra a využití neurovizuálních metod u těchto poruch. První kapitola popisuje jak historii a vývoj klasifikačních systémů, tak i současné poznatky o epidemiologii, etiopatogenezi a klinickém obrazu pervazivních poruch. Druhá kapitola pak shrnuje současné poznatky vyplývající

z použití neurozobrazovacích metod ve vztahu k jednotlivým strukturám CNS. Ve třetí kapitole se MUDr. Efremova zaměřuje při zhodnocení řady již jinými autory provedených studií na možnosti interpretace nálezů magnetické rezonance v rámci diagnostiky PAS.

Ve výzkumné části práce provedla MUDr. Efremova retrospektivní analýzu nálezů MRI CNS u 489 dětí, které byly hospitalizovány na Dětské psychiatrické klinice FNM a u nich byla diagnostikována porucha autistického spektra. Tento soubor porovnává s kontrolní skupinou 45 pacientů, u nichž byla diagnóza PAS vyloučena. Autorka sama připomíná limitaci spočívající v tom, že kontrolní skupina byla podstatně menší a nezahrnovala děti bez psychiatrické diagnózy. Pro vyhodnocení autistické psychopatologie bylo použito skóre kvalitativního narušení vzájemné sociální interakce, skóre komunikace a skóre pro repetitivní stereotypní vzorce chování, hodnocena byla též abnormita v chování před dovršením 36 měsíců věku dítěte. Ve spolupráci s Klinikou zobrazovacích metod 2.LF UK a FNM byly opět vyhodnoceny digitální snímky MRI CNS, výsledky byly statisticky zpracovány.

Byla zjištěna vyšší frekvence abnormálních záznamů na MRI u souboru s PAS, jako nejdůležitější je uvedeno zjištění podstatně vyšší frekvence hypoplazie corpus callosum.

Byl též hodnocen vztah mezi nálezy na MRI a přítomnou psychopatií. Nebyla zjištěna statisticky signifikantní korelace mezi těmito nálezy a autistickou psychopatií, byl však zjištěn vztah k dalším psychopatiím. Gliové změny byly významně častější u dětí s PAS a mentální retardací, nemyelinizované oblasti mozku byly zjištěny významně častěji u dětí s autistickou regresí oproti dětem bez regrese. Mentální retardace byla přítomna častěji u dětí s autistickou regresí oproti dětem bez regrese.

Autorka ve výzkumné části disertace splnila cíle, které si vytkla. Řešené téma je aktuální, a může přispět k lepšímu pochopení etiopatogeneze poruch autistického spektra. Metodika i formální zpracování disertační práce je kvalitní.

Dotazy k disertaci:

Je možné praktické využití získaných poznatků v klinické praxi?

Jaké další neurozobrazovací metody by bylo možné využít při výzkumu poruch autistického spektra?

Práce splňuje požadavky kladené na doktorské disertační práce v oboru psychiatrie a MUDr. Efremova prokázala požadovanou schopnost samostatné vědecké práce. Doporučuji proto předloženou disertační práci k obhajobě v předložené podobě. Na základě úspěšné obhajoby doporučuji udělit MUDr. Efremove akademický titul doktora (Ph.D.) podle §47 Zákona o vysokých školách č. 111/1998 Sb.

V Praze, 7.9.2021

MUDr. Jiří Koutek, Ph.D.